

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

מעקב | נובמבר 2017

אנשי קשר:

עומר פורמברג - אנליסט בכיר - מעריך דירוג ראשי
omer@midroog.co.il

אבי בן-נון, ראש תחום מוסדות פיננסיים
avib@midroog.co.il

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

אופק: יציב	aa3.il	הערכת איתנות פיננסית של הבנק (BCA)
אופק: יציב	Aa1.il	פיקדונות לזמן ארוך/אג"ח
	P-1.il	פיקדונות לזמן קצר
חובות נחותים ישנים¹ (לא מוכרים לצורך באזל III)		
אופק: יציב	Aa2.il	כתבי התחייבות נדחים (הון משני תחתון)
אופק: יציב	A1.il (hyb)	שטרי הון נדחים (הון רוברד 1 נוסף)
חובות נחותים (מוכרים לצורך באזל III)		
אופק: יציב	A1.il (hyb)	כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (הון רוברד 2)

מידרוג מותירה על כנה את הערכת האיתנות הפיננסית הפנימית (BCA) של בנק דיסקונט לישראל בע"מ ("הבנק") - aa3.il. אופק הדירוג יציב.

דירוג הפיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק נותר Aa1.il באופק יציב והוא ממשיך לגלם הנחת תמיכה חיצונית גבוהה מצד המדינה, של 2 רמות דירוג (נוטשים) ביחס להערכת האיתנות הפיננסית הפנימית. מידרוג מותירה על כנו דירוג P-1.il לפיקדונות לזמן קצר.

דירוג החובות הנחותים (לא מוכרים לצורך באזל III) נותר על כנו כדלקמן: Aa2.il באופק יציב לכתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני תחתון) ו-A1.il (hyb) באופק יציב לשטרי הון נדחים (הון רוברד 1 נוסף). דירוג זה מגלם את הנחיתות המבנית של חובות אלו ביחס לחוב הבכיר של הבנק, את מדרג הבכירות בין החובות הנחותים עצמם וכן את השפעת מנגנוני ספיגת הפסדים. כמו כן, דירוג חובות נחותים אלה מגלם אף הוא הנחה לתמיכת המדינה.

דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) על ידי מחיקה או מחיקה חלקית (מסווגים כהון רוברד 2 לצורך הכללתם בהון הפיקוחי של הבנק, מוכרים לצורך באזל III) נותר A1.il (hyb) באופק יציב - נוטש אחד מתחת להערכת ה-BCA, אשר מגלם את הנחיתות המבנית ומנגנוני ספיגת הפסדים של מכשיר זה וללא הנחת תמיכה חיצונית.

סיכום שיקולים עיקריים לדירוג הבנק

הערכת האיתנות הפיננסית הפנימית (BCA) של הבנק נתמכת בפרופיל עסקי טוב יחסית נוכח: מותג חזק, נתחי שוק משמעותיים, בסיס לקוחות רחב ופיזור מקורות הכנסה, אשר תורמים גם ליכולת השבת הרווחים של הבנק. הבנק הינו בנק אוניברסאלי ובנוסף לפעילות תיווך פיננסי, מספק ללקוחותיו קשת רחבה של שירותים בנקאיים. הבנק מאופיין במדיניות ניהול סיכונים שמרנית יחסית התומכת בפרופיל הסיכון, אשר נמצא במגמת שיפור כפי שבא לידי ביטוי בקיטון ברמת המינוף, הקטנת הריכוזיות ושיפור מתמשך במדדי איכות תיק האשראי. לבנק איכות נכסים הולמת ביחס לדירוג, כפי שמשקף במדדי הסיכון וכרית לספיגת הפסדים צפויים הולמת ביחס לסיכון. יש לציין, כי איכות הנכסים עדיין נמוכה ביחס למתחריו העיקריים ומושפעת לשלילה מרכזיות שעודנה גבוהה למרות מגמת השיפור בה. בנוסף, מאופיין הבנק בפרופיל נזילות גבוה, נוכח מבנה מקורות נח, רחב ומפוזר ומלאי נכסים נזילים משמעותי. כרית ההון של הבנק הולמת לדירוג וסופגת הפסדים לא צפויים בצורה טובה ביחס לתרחישי הקיצון של מידרוג, כאשר להערכתנו כרית ההון תמשיך להיבנות בטווח הזמן הקצר והבינוני. עמידת הבנק ביעדי הלימות ההון הרגולטוריים בפער סביר מהווה גורם חיובי לפוטנציאל הצמיחה בתיק האשראי ולגמישות העסקית.

מנגד, דירוג האיתנות הפיננסית של הבנק מוגבל נוכח כרית רווחיות נמוכה ביחס לדירוג ומוגבלת בשל יעילות תפעולית נמוכה. שיעורי הרווחיות של הבנק, המשקפים להערכת מידרוג כרית ביטחון ראשונה כנגד הפסדים (צפויים ושאינם צפויים), שופרו

¹ מופחתים בהדרגה בהתאם להוראות מעבר באזל III

בשנתיים האחרונות אך עדיין נמוכים ביחס לדירוג הבנק. כרית זו, תנודתית ומוגבלת על-ידי מבנה הוצאות קשיח יחסית ויעילות תפעולית שאינה בולטת לטובה, המקטינה את מרווח התמרון אל מול סביבה עסקית מאתגרת. להערכת מידרוג, יחסי הרווחיות של הבנק לאורך המחזור הכלכלי יוסיפו להיות נמוכים ביחס לדירוג, למרות יישום של מספר תכניות התייעלות. הבנק יישם במהלך השנים 2014-2016 תכנית התייעלות ונחתם הסכם שכר חדש, במסגרתה נסגרו מס' סניפים וצמצמו כ-1,300 משרות (כ-13% מסך המשרות של הקבוצה), תכנית שהובילה לריסון מבנה ההוצאות (בנטרול הוצאות חד-פעמיות בק"ע תכנית ההתייעלות), העניקה גמישות ניהולית גבוהה יותר ומצביעה על שיפור ביכולת הביצוע של הבנק. במסגרת הסכם השכר הוקטן שיעור הטייס האוטומטי האפקטיבי בבנק סולו, אולם הוא עדיין צפוי להכביד על מבנה ההוצאות (סביר ביחס למערכת המקומית, אולם גבוה ביחס לאינפלציה הצפויה) ושופרה גמישות ההנהלה ביכולת ניהול כ"א ובפרט בנושא ניד עובדים. סה"כ, החל משנת 2014 ועד לשנת 2021 צפוי הבנק לצמצם את כ"א בכ-2,000 משרות, המהוות כ-20% מכ"א בקבוצה. להערכת מידרוג, מהלכי הבנק, לצד השיפור ביכולת הביצוע, עשויים לתרום לריסון מסוים בהיקף ההוצאות. להערכתנו בטווח הזמן הקצר-בינוני היעילות התפעולית תיוותר נמוכה ביחס לדירוג ושיפור כרית הרווחיות ומבנה ההוצאות יוסיף להיות האתגר המרכזי של הבנק.

תרחיש הבסיס של מידרוג מניח המשך סביבה עסקית מאתגרת בעיקר נוכח המשך סביבת ריבית נמוכה המשפיעה לשלילה על המרווח הפיננסי, לכל הפחות עד לסוף שנת 2018, ולאחר מכן הריבית עשויה לעלות באופן איטי בלבד. זאת, לצד צמיחה מתונה של התמ"ג, סביבת אינפלציה אפסית והמשך תחרות מצד שוק החוב החוץ-בנקאי ורגולציה מעודדת תחרות במקטעים מסוימים. תחת הנחות אלו, צפויה יציבות יחסית במדדי הסיכון בתיק האשראי (עם שונות מסוימת בין הסגמנטים) עם עלייה מסוימת בהוצאות להפסדי אשראי (0.4%-0.5%), כך שתשואת הליבה² על נכסי הסיכון והתשואה על הנכסים (ROA) צפויות לעמוד להערכתנו על כ-1.5% וכ-0.5% בהתאמה.

להערכתנו, הכרית ההונית של הבנק תוסיף להיבנות בשוליים מהגורמים הבאים: (1) רווחים צבורים; (2) המשך שינוי וניהול היקף ותמהיל נכסי הסיכון, תוך המשך שימוש בכלית להפחתת או מיתון נכסי סיכון; תוך הנחת גידול של 3.0%-4.0% בהיקף נכסי הסיכון; (3) חלוקת דיבידנד מתונה (של עד 15%) בטווח הקצר.

דירוג הפיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק "זוכים" להטבה של שתי רמות דירוג (נוטשים) המגלמת את החשיבות המערכתית של הבנק ואת הערכתנו להסתברות גבוהה לתמיכה חיצונית בעת הצורך. דירוג החוב הנחות של הבנק שאינו מוכר לצורך באזל III משקף אף הוא הנחת תמיכה גבוהה מצד המדינה.

אופק הדירוג היציב להערכת האיתנות הפיננסית ולשאר דירוגי הבנק משקף את הערכת מידרוג לכך שהבנק ישמר פרופיל פיננסי הולם לאורך המחזור, תוך שמירה על מדדי הסיכון בתיק האשראי וכריות ספיגת ההפסדים בטווח ההולם את הדירוג ובמקביל להמשך צמיחה בתיק האשראי. כמו כן, האופק היציב מגלם את הערכתנו כי הבנק יתקשה לשפר בצורה משמעותית את כריות הרווחיות והיעילות התפעולית בטווח הזמן הקצר.

² רווח לפני מס בנטרול הוצאות/הכנסות להפסדי אשראי

בנק דיסקונט לישראל בע"מ, נתונים פיננסיים עיקריים, במיליוני ₪:

2013	2014	2015	2016	30.06.2016	30.06.2017	
25,319	31,694	28,518	29,311	26,784	28,802	מזומנים ופיקדונות בבנקים
41,325	37,353	38,935	38,818	38,053	34,828	ני"ע
115,859	120,123	127,216	140,760	133,092	144,217	אשראי לציבור, נטו
149,475	153,418	157,875	172,318	161,987	171,598	פיקדונות הציבור
11,702	12,599	13,288	14,512	13,769	14,972	הון עצמי המיוחס לבעלי המניות הבנק
200,657	207,185	205,260	219,577	208,882	218,393	סך נכסים
4,250	4,218	4,225	4,557	2,204	2,471	הכנסות ריבית, נטו [1]
580	164	187	469	104	356	הוצאות להפסדי אשראי
3,356	3,153	3,053	3,439	1,870	1,672	הכנסות שאינן מריבית
5,937	6,414	5,725	5,814	2,881	2,830	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,669	957	1,553	2,182	1,193	1,313	PPP [2]
830	505	750	905	572	575	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
5.8%	6.1%	6.5%	6.6%	6.6%	6.9%	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק / נכסים
10.1%	9.4%	9.5%	9.8%	9.5%	9.8%	הלימות ההון ליבה
14.4%	14.8%	14.3%	13.8%	13.8%	13.9%	הלימות הון כולל
33%	33%	33%	31%	31%	29%	יתרות נזילות / סך הנכסים [3]
0.4%	0.2%	0.4%	0.4%	0.6%	0.5%	ROA (מוצג בגילום שנתי) [4]
7.1%	4.2%	5.8%	6.5%	8.5%	8.0%	ROE (מוצג בגילום שנתי) [4]
1.2%	0.7%	1.1%	1.5%	1.7%	1.7%	PPP / ממוצע נכסי סיכון
0.5%	0.1%	0.1%	0.3%	0.2%	0.5%	הוצאה להפסדי אשראיתיק אשראי לציבור (בגילום שנתי)
5.9%	5.0%	3.6%	3.6%	4.2%	3.0%	חובות בעייתיים / אשראי לציבור

[1] לפני ההפרשה להפסדי אשראי
 [2] רווח לפני מס + הוצאות להפסדי אשראי
 [3] מזומן ופיקדונות בבנקים + נירות ערך

[4] רווח נקי שנתי המיוחס לבעלי מניות הבנק (בזמן t), לממוצע נכסים / הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק (t-1)

פירוט גורמי מפתח בדירוג האיתנות הפיננסית של הבנק

פרופיל עסקי טוב יחסית, פוטנציאל צמיחה ופיזור מקורות ההכנסה תורמים ליכולת השבת הרווחים של הבנק

בנק דיסקונט הינו הקבוצה הרביעית בגודלה במונחי סך נכסים, אשראי לציבור ופיקדונות הציבור (כ- 14%, 15% ו-15% בהתאמה ל- 30 ביוני 2017). עם זאת, בנטרול תיק המשכנתאות, לבנק תיק האשראי השלישי בגודלו במערכת לאורך זמן, עם נתח שוק של כ- 18%, ל-30 ביוני 2017. נתחי השוק לעיל נשחקו לאורך מספר שנים, גם כתוצאה ממגבלת הון, מגמה אשר השתנתה במהלך שנת 2016 עם שיפור מסוים בנתחי השוק בכלל הסגמנטים, נוכח חזרה לצמיחה, כאשר ההון הרגולטורי, כבר אינו מהווה מגבלה משמעותית לפוטנציאל ההתרחבות ותומך בגמישות העסקית. פוטנציאל הצמיחה נובע בעיקר מול בסיס הלקוחות הקיים של הבנק, גם נוכח מיקוד ניהולי ושיפור משמעותי ביכולת הביצוע, כאשר צמיחה אורגנית זו עדיפה לגישתנו ואינה צפויה לפגום ביכולת החיתום בשל רמת המידע הקיימת על בסיס הלקוחות. יצוין, כי החלק הארי של צמיחת תיק האשראי של הבנק הינו באשראי ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, אשר להערכת מידורג תורמת ליציבות ופיזור ההכנסות, נוכח מאפיינים הטרוגניים. הפרופיל העסקי נתמך גם בהיותו בנק אוניברסאלי, המספק קשת רחבה של שירותים בנקאיים ופיננסיים, מותג חזק, בסיס לקוחות רחב ומפוזר, רשת סניפים גדולה ובפריסה ארצית וכן הצעת ערך ומעבר לערוצים ישירים הפונים למגוון טעמי הציבור. כל אלו תורמים ויתרמו, להערכתנו ליכולת השבת הרווחים של הבנק, לשימור מיצובו לאורך המחזור הכלכלי וליכולתו להתמודד עם שינויים בסביבה העסקית. להערכת מידורג, הבנק ממוצב בצורה טובה אל מול האיומים בסביבה העסקית בטווח הזמן הקצר והבינוני, אלה עשויים לתמוך בפרופיל העסקי של הבנק ומייצרים לו יתרון תחרותי בדמות הצעת ערך כוללת, בשל שימור החזקתו בחברת כרטיסי אשראי (לפחות בטווח הזמן הקצר והבינוני). כמו כן, בשל גודלו הקמת מאגר נתוני אשראי לכשיוקם מהווה פוטנציאל גיוס לקוחות משמעותי

עבורו, אולם תרחיש זה אינו חלק מתרחיש הבסיס של מידרוג.

אנו מעריכים כי מפת נתחי השוק של הבנקים הגדולים אינה צפויה להשתנות באופן מהותי בטווח הזמן הקצר, בדומה להערכתנו הקודמת ולמרות הסביבה העסקית המתגרת עם תחרות גוברת במספר סגמנטים ולאחר הסרת חסם ההון הרגולטורי. בטווח הזמן הבינוני-ארוך, עשויה התחרות במערכת להתגבר ותתבטא להערכתנו בשחיקה מסוימת בנתחי השוק של שני הבנקים הגדולים, עם יישום מסקנות ועדת שטרומ ביחד עם הקמת מאגר מרכזי לנתוני אשראי צרכני והנמכת חסמי הכניסה באמצעות רפורמות תחרותיות שונות והתפתחות טכנולוגית. נציין, כי קיימת אי-ודאות גבוהה לגבי מידת ההצלחה של מהלכים אלו, השפעתם על מבנה ורמת התחרות ובפרט מכירת חברות כרטיסי האשראי של שני הבנקים הגדולים. תנאי מפתח להתגברות התחרות להערכתנו הוא מבנה ועלות המקורות של הגופים החדשים שבהיעדר יכולת להתחרות בעלויות הגיוס של הבנקים יחזקו את הבנקים הגדולים במערכת. אנו צופים כי מחולל התחרות העיקרי בטווח הזמן הארוך יהיה חדשנות, כאשר בנקים שלא יתאימו את המודל העסקי לאורך זמן עשויים לחוות שחיקה משמעותית בפרופיל העסקי.

יציבות הרווחים של הבנק, כפי שמוערכת על-ידי מידרוג אינה בולטת לטובה ביחס לדירוג, בדומה לקבוצת ההשוואה ומושפעת עדיין לשלילה מחשיפה גבוהה למגזר העסקי, המאופיין בתנודתיות ובחשיפה גבוהה יותר למחזוריות הכלכלית וכן מחשיפה לשוקי ההון ולשערי חליפין. להערכת מידרוג בדומה למערכת הבנקאית כולה, תנודתיות הרווחים אינה צפויה להשתנות באופן מהותי בטווח הזמן הקצר והבינוני, נוכח סביבה עסקית מתגרת, תמורות רגולטוריות ואי הודאות בשווקים הפיננסיים ופיזור גיאוגרפי נמוך יחסית. מנגד, נציין את אסטרטגיית הבנק להמשיך ולהתמקד באשראי קמעונאי ועסקים קטנים, אשר עשוי לתרום למיתון מסוים במדדי התנודתיות ולפוטנציאל השבת הרווחים של הבנק בטווח הזמן הבינוני.

בנוסף, פיזור מקורות ההכנסה של הבנק בין קווי הפעילות העיקריים מוערך על-ידי מידרוג כטוב תומך ביכולת השבת ההכנסות ומהווה גורם חיובי לדירוג. החלק הארי בהתפלגות ההכנסות והרווח נובע מבנקאות ופיננסים במגזרי הפעילות השונים, זאת בדומה לקבוצת ההשוואה, ואינו צפוי להשתנות, להערכתנו, בטווח הזמן הבינוני.

מדיניות ניהול סיכונים תומכת בפרופיל הסיכון של הבנק

לדעת מידרוג, מערכי ניהול הסיכונים של הבנק מקיפים ותומכים בהתוויית מדיניות ניהול הסיכונים, קביעת תיאבון הסיכון התואם את אסטרטגיית הבנק, ניטור ובקרת סיכונים. בדומה לבנקים נוספים במערכת, הבנק הקים מערך לטיפול באיומי סייבר ואבטחת מידע המהווים סיכון מתפתח משמעותי. סיכוני האשראי מנוהלים באמצעות מודלי דירוג סטטיסטיים (אשראי הקמעונאי) ומטריצות דירוג המשלבות גם "הערכות מומחה" (אשראי עסקי). הבנק פיתח מודל IRB אשר תומך בניהול סיכון האשראי, משפר את תמחור הסיכונים הגלומים בתיק ואת אלוקציית ההון. כנגד, העמיק הבנק את השימוש במדדי RAROC להקצאת מקורות ותמחור מותאם סיכון, עובדה התומכת בפרופיל הסיכון ומוערכת לחיוב על-ידי מידרוג.

מנגד, רמת הריכוזיות (לזמן וענפית) בתיק האשראי עודנה גבוהה ביחס לדירוג, בדומה למערכת וגם נוכח מאפיינים מבניים של השוק המקומי, כך שהיקף החשיפה ל-20 הלזמים הגדולים והחשיפה לענף הגדול ביותר (בינוני ונדל"ן) יחסית להון הליבה עמדו על טווח של כ-90%-100% וכ-170%, בהתאמה, נכון ליוני 2017. יחסים אלו מהווים משקולת לדירוג הבנק ולפרופיל הסיכון שלו ופוגמים ביכולתו להתמודד עם התממשות סיכונים סיסטמטיים, למרות השיפור המתמשך בחשיפה לזמים גדולים. להערכת מידרוג, בטווח הזמן הקצר והבינוני לא צפוי שיפור מהותי במדדים אלו (למרות צפיינו לשיפור מסוים כתוצאה מהמשך גידול בכריות הספיגה), בבנק ובמערכת, ללא פגיעה באיכות האשראי וביכולת השבת הרווחים.

סיכוני השוק בבנק נאמדים על-ידי מודל ה-VaR, תחת הנחות שמרניות, בדומה לכלל המערכת הבנקאית וכפעילות משלימה להערכת הסיכון, בוחן הבנק מס' תרחישי קיצון (לרבות תרחישים הוליסטיים) בדרגות חומרה משתנות. להערכת מידרוג, תיאבון הסיכון של השוק של הבנק נמוך יחסית והולם לדירוג, כפי שבא לידי ביטוי ביחס Stressed VaR של מידרוג שעמד על כ-3% מהון הליבה ומגבלת דירקטוריון ל-VaR של כ-3% מהון הליבה, נכון ליום ה-30 ביוני 2017. הבנק שומר על התאמה סבירה בין מח"מ הנכסים למח"מ ההתחייבויות בבסיסי ההצמדה השונים. סיכון הנזילות של הבנק מנוהל באמצעות מודל פנימי ומנוטר בתדירות יומית. להערכת מידרוג, ניהול הנזילות הולם את פרופיל הסיכון של הבנק, יצוין, כי הבנק דיווח על עמידה ביחס כסוי נזילות (LCR) של 137% ליוני 2017, גבוה

משמעותית מהנדרש לפי הנחיות ב" (100%) וגבוה ביחס למערכת הבנקאית, עובדה התומכת גם כן בפרופיל הנזילות הטוב של הבנק. עם זאת, אנו מצפים כי יחס זה יקטן בטווח הקצר-בינוני לאור פוטנציאל הצמיחה הצפוי להערכתנו שימומן גם מכרית הנזילות.

פרופיל נזילות גבוה הנתמך במבנה מקורות נח ומלאי נכסים נזילים משמעותי

מבנה המקורות של הבנק, בדומה לכלל המערכת הבנקאית המקומית, נסמך בעיקר על בסיס פיקדונות רחב, שהפגין יציבות לאורך משברים קודמים ונובע מתרבות החיסכון במשק המקומי. מבנה המקורות, הכולל בעיקר נכון ל-30 ביוני 2017 פיקדונות יציבים ובפיזור רחב, כאשר כ-50% מהם הינם ממשקי בית ובנקאות פרטיות. פיזור הפיקדונות של הבנק מוערך על-ידי מידרוג בחיוב וכולל שיעור מהותי של פיקדונות קמעונאיים (עד מיליון ₪) המאופיינים כיציבים יותר לאורך המחזור. כמו כן, לבנק תלות נמוכה יחסית (כ-4% מסך הנכסים) בשוק ההון כמקור מימון, אשר מוערך על-ידי מידרוג כפחות יציב לאורך המחזור הכלכלי, אולם תומך בהתאמת מח"מ טובה יותר בין נכסים להתחייבויות, ונכסים נזילים בשיעור מהותי (כ-29% מסך הנכסים). בנוסף, מאופיין הבנק ביחס נוח שבין האשראי לציבור לפיקדונות הציבור, למרות צמיחה משמעותית בתיק האשראי של כ-8% ב-12 החודשים האחרונים, כאשר ל-30 ביוני 2017 עמד היחס על כ-85%.

תיק ניירות הערך של הבנק מהותי ומהווה כ-16% מסך הנכסים, ל-30 ביוני 2017 ומאופיין ברמת סיכון (אשראי) ההולמת לדירוג, נוכח מרכיב מהותי של אג"ח ממשלת ישראל (63%) ואג"ח מגובה משכנתאות בערבות ממשלת ארה"ב (22%). היקף התיק המשמעותי תומך מחד בפיזור הנכסים, ניהול המקורות והחשיפות, אולם חושף את הבנק לסיכונים שוק ובפרט לסיכונים שע"ח ולסיכון ריבית על גוניה, סיכון המועצם בסביבת הריבית הנוכחית והצפויה. יש לציין, כי תיאבון סיכון השוק של הבנק מוערך על-ידי מידרוג כנמוך יחסית, כפי שבא לידי ביטוי במגבלות VaR שמרניות יחסית.

לפי מודל הנזילות של מידרוג, ותחת הנחות ותרשישים שונים לגבי מבנה הנכסים וההתחייבויות³, לבנק נזילות הולמת כנגד התחייבויותיו בטווח של עד 12 חודשים קדימה ומימון יציב ההולם את היקף נכסיו הארוכים - אלו מהווים גורם חיובי בדירוג, ונתרו ברמה דומה לזו של המעקב הקודם. כך, בתרחיש הבסיס של מידרוג ל-12 החודשים הקרובים, לבנק נכסים נזילים המהווים כ-19% מסך הנכסים; שיעור גבוה משמעותית ממשקל ההתחייבויות לז"ק מסך הנכסים של הבנק (כ-6%). בנוסף, נהנה הבנק ממימון יציב והולם כנגד הנכסים הארוכים, כפי שבא לידי ביטוי בפרע שבין משקל ההתחייבויות לז"א מסך הנכסים (כ-94%) לבין משקל הנכסים הלא-נזילים מסך הנכסים (כ-81%). כגורם משלים לבחינת הנזילות בוחנת מידרוג את מלאי הנכסים הנזילים של הבנק⁴ ביחס לסך הפיקדונות, אשר עמד ל-30 ביוני 2017 על כ-35%, יחס טוב התומך בנזילות הטובה של הבנק. מידרוג צופה כי מבנה המקורות הנח של הבנק והנזילות הטובה ישמרו לאורך טווח הזמן הקצר והבינוני, בין היתר, נוכח הערכתנו להיעדר שינוי בתרבות החיסכון ונגישות טובה למקורות בשוק ההון המאפשרים את הארכת מח"מ המקורות (אג"ח וכתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים). אסטרטגיית הבנק ופוטנציאל הצמיחה, המוערך ע"י מידרוג בתרחיש הבסיס בתיק האשראי, אינם צפויים להשפיע באופן מהותי על מבנה המקורות, אולם להערכתנו צפויה שחיקה מסיימת מוגבלת בכרית הנזילות בהמשך שנת 2017, כאשר הבנק מפנה נכסים נזילים על מנת לתמוך בצמיחה. בהתחשב בתרחיש זה פרופיל הנזילות ישמר, להערכתנו ברמה גבוהה וימשיך להוות גורם חיובי בדירוג הבנק.

תיק האשראי מאופיין ברמת סיכון ההולמת לדירוג ותומכת ביכולת יצור הרווחים לאורך המחזור

הבנק הציג בשנים האחרונות שיפור מתמשך באיכות תיק האשראי, התומך ביכולת השבת הרווחים העתידית של הבנק ובפוטנציאל בניית הכרית ההונית וזאת במקביל לצמיחה משמעותית בתיק בשנה וחצי האחרונות (כ-13%), תוך המשך שינוי תמהיל התיק ומיקוד קמעונאי וללא הקלה בחיתום. מדדי הסיכון בתיק ביחד עם הכרית לספיגת הפסדים צפויים הולמים לדירוג ותומכים בביצועי תיק האשראי לאורך המחזור, להערכתנו. כך, מדדי הסיכון בתיק האשראי של הבנק, ובהם שיעור החובות הבעייתיים לסך התיק ובעיקר

³ לרבות ביחס לשיעור "גלגול" האשראי לציבור, יציבות הפיקדונות ויכולת המימון בשוק החוב לאורך המחזור הכלכלי, יכולת מימוש הנכסים וה-Discount הצפוי, עומק שוק ה-Repo, שמירת חובת הנזילות, קיומם של נכסים משועבדים ונכסי רמה 3 (Mark to Model) ⁴ מזומנים ופיקדונות בבנקים, אג"ח ממשלת ישראל, אג"ח ממשלת ארה"ב ואג"ח מגובה ממשלת ארה"ב

שיעור החובות הפגומים יחד עם חובות שאינם פגומים בפיגור של מעל 90 יום והחובות שאינם מבצעים (NPL), בעלי רמת החומרה הגבוהה ביותר, לסך התיק, נמצאים במגמת שיפור מתמשכת גם נוכח מחיקות משמעותיות בשנים האחרונות, ותומכים בדירוג מדדים אלו עמדו נכון ל-30 ביוני 2017 על כ-2.0% ו-1.4% בהתאמה. יחסים אלו גוזרים יחס כסוי⁵ הולם, אשר עמד על כ-69% לאותו מועד, המאפשר לבנק גמישות טובה יותר מבעבר בניהול תיק האשראי ותומך ביכולת השבת הרווחים לאורך המחזור הכלכלי.

מנגד, סיכון הריכוזיות נותר הסיכון המרכזי בתיק האשראי של הבנק, בדומה לכלל המערכת ולמרות מגמת השיפור. זאת נוכח פיזור גיאוגרפי נמוך (אך טוב ביחס לקבוצת השוואה), מאפיינים מבניים של השוק המקומי וריכוזיות תיק האשראי העסקי. המתאמים החיוביים בינו לבין הסביבה הכלכלית ובין מרכיביו השונים, עלולים לפגום באיכות הנכסים וביכולת השבת הרווחים העתידיים של הבנק, מעבר לתרחיש הבסיס שלנו, במידה של קשיים לא צפויים בסביבה העסקית בעיקר כאשר כריות הספיגה כנגדה אינן בולטות לטובה. לבנק חשיפה מהותית לענף הדיור (משכנתאות ואשראי עסקי לנדל"ן) אשר גדלה בשנים האחרונות ומהווה כ-36% מסך חובות הבנק ל-30 ביוני 2017. כ-18% הינם בגין ענף הנדל"ן המסחרי המוערך על ידנו ברמת סיכון גבוהה יחסית, נוכח מאפיינים הומוגניים, כאשר חשיפת הבנק לענף זה גבוהה ביחס לשאר הבנקים הגדולים (ממוצע של כ-13% בשאר קבוצת השוואה).

סיכון משמעותי לאיכות תיק המשכנתאות של הבנק (כ-18% מסך החובות), למרות האינפלציה המשמעותית במחירי הדירות בשנים האחרונות, יתרחש, להערכתנו, רק במקרה שבו שיעורי האבטלה ינועו לכיוון דו ספרתי במשולב עם עלייה בסביבת הריביות. אינדיקטור מקדים לכך יהיה שחיקה בביצועי המגזר העסקי. סיכון זה ממותן בשל תהליכי החיתום השמרניים בבנק, כפי שמשקף בשמירה על יכולת החזר גבוהה (התומכת בהסתברות לכשל נמוכה) ובשיעור LTV ממוצע של כ-53% לסוף יוני 2017 (ללא שקלול עליית מחירים), כאשר שיעורי המינוף הגבוהים נמוכים יחסית (כ-4% מהתיק הינו בLTV גבוה מ-75%).

הבנק ממשיך להקטין את החשיפה למגזר העסקי, תוך המשך הטיית התיק לסגמנטים מפוזרים יותר, כאשר משקי בית ועסקים קטנים מהווים כ-62% מתיק האשראי ליוני 2017 בהשוואה לכ-58% בשנת 2015. להערכת מידרוג, הצמיחה המשמעותית באשראי קמעונאי, בבנק בפרט ובמערכת כולה, אשר לוותה בעלייה כוללת ברמת המינוף של משקי הבית ועל כן גם ברמת הסיכון, מהווה מוקד סיכון מתפתח, הגם שסיכון זה מוערך על-ידי מדרוג כנמוך לעת עתה בשל מינוף סביר (גם בהשוואה בינלאומית) ותהליכי חיתום שמרניים יחסית, התומכים באיכות תיק האשראי.

תרחיש הבסיס של מידרוג מעריך כי תיק האשראי של הבנק יוסיף לצמוח בקצב שנתי גבוה מקצב צמיחת התמ"ג (כ-4%-5%) בטווח הזמן הקצר-בינוני, כאשר הרכב הצמיחה שונה בין הסגמנטים השונים, תוך המשך מיקוד בסגמנטים השונים של אשראי קמעונאי (לרבות הלוואות לדיור שם לבנק נתח שוק נמוך יחסית לחלקו במערכת) ועסקים קטנים והתמקדות בבסיס הלקוחות הקיים. צמיחה זו, נתמכת במרווח סביר בהלימות ההון ביחס לחסם הרגולטורי, ומודל הצמיחה הצפוי במשך בשנים הקרובות, כאשר הסביבה העסקית תיותר מאתגרת עם התגברות התחרות בכלל הסגמנטים.

מידרוג בוחנת את התפתחות איכות תיק האשראי של הבנק לטווח הזמן הקצר והבינוני גם על בסיס אינדיקטורים מאקרו-כלכליים מובילים (ובהם מדד אמון הצרכנים, המדד המשולב ומדד מנהלי הרכש)⁶, אשר מצביעים על יציבות יחסית (משתנה בין הסגמנטים השונים של תיק האשראי) באיכות התיק בטווח הזמן הקצר, כאשר לאורך המחזור הבנק הצפוי להציג מדדי סיכון הולמים לדירוג, גם נוכח שינוי תמהיל התיק. בתרחיש הבסיס שלנו לשנים 2018-2017, אנו מניחים, כי שיעור הוצאות להפסדי אשראי לסך תיק האשראי לציבור ינוע בטווח שבין 0.4%-0.5% גם נוכח התמתנות בשיעורי הגבייה (recovery) ותקנות בתחום הליכי פשיטת הרגל שמקלות על הלווים.

תרחיש הבסיס של מידרוג לגבי איכות תיק האשראי של הבנק מבוסס על מספר השפעות אקסוגניות מאקרו-כלכליות, ובהן: (1) צמיחה של כ-3.1% ו-3.3% בשנים 2017 ו-2018, בהתאמה, תוך שינוי מסוים באיזון בין מרכיבי הצמיחה- התמתנות בקצב הגידול של הצריכה הפרטית וגידול ביצוא; (2) שיעור אבטלה נמוך ויציב יחסית; (3) המשך סביבת ריבית נמוכה ועליית ריבית שולית לקראת סוף שנת 2018; (4) אינפלציה צפויה אפסית, כפי שנגזר משוק ההון; (5) המשך תחרות מצד שוק החוב החוץ-בנקאי בתיק העסקי.

⁵ יתרת ההפרשה לסך החובות הפגומים וחובות בפיגור מעל 90 יום

⁶ לפירוט אודות האופן שבו מידרוג בוחנת את איכות הנכסים של המערכת הבנקאית, ראו: אינדיקטורים מובילים לבחינת איכות הנכסים של המערכת הבנקאית המקומית - דוח מיוחד, ינואר 2015. הדוחות מפורסמים באתר מידרוג: www.midroog.co.il

הגדלת היצע האשראי בתחום הקמעונאי בעקבות מאמצים רגולטוריים בטווח הזמן הבינוני לא נלקחה בחשבון במסגרת תרחיש הבסיס; (6) גידול מסוים בהפרשה להפסדי אשראי בסגמנט הקמעונאי בשל עליית רמת המינוף והקלה בהליכי פשיטת הרגל, כאמור.

כרית ההון הולמת לדירוג, תומכת בגמישות העסקית וסופגת הפסדים בצורה טובה

הבנק משמר יחסי הלימות הון הולמים במרווח סביר מעל היעד הרגולטורי עקב צבירת רווחים וגיוס הון במהלך שנת 2016, היעדר חלוקת דיבידנדים והנפקת כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים (COCO) בסך של כ-780 מיליון ש"ח. בנוסף, נתמך היחס באופטימיזציה, ניהול וצמצום נכסי הסיכון. שיפור הכרית ההונית, תמך כאמור בצמיחה המשמעותית בתיק האשראי בשנה וחצי האחרונות. הלימות הון עצמי רובד 1 של הבנק, כרית הספיגה המרכזית של הפסדים בלתי-צפויים, עמדה על כ-9.8% ל-30 ביוני 2017 (ביחס לממוצע של כ-10.7% בקבוצת השוואה לאותו מועד) ובפער סביר של כ-60 נקודות אחוז מעל היעד הרגולטורי הסופי של הבנק (9.2%). פער זה בניגוד לעבר תומך בגמישות העסקית של הבנק ובפוטנציאל הצמיחה שלו. כחלק מהתכנית האסטרטגית שלו לשנים הקרובות, הבנק קבע מתווה עולה של הלימות הון ליבה של 10% עד לסוף שנת 2019.

רמת המינוף של הבנק, הנמדדת ביחס הון עצמי לסך מאזן, נמצאת גם-כן במגמת שיפור (6.9% נכון ל-30 ביוני 2017, בהשוואה ל-6.1% בשנת 2014) ותומכת בהמשך שיפור פרופיל הסיכון של הבנק.

מידורג בחנה מספר תרחישי לחץ (חלקם הוליטיים) בדרגות חומרה משתנות לגבי כריות ספיגת הפסדים של הבנק ביחס לפרופיל הסיכון שלו, תוך הנחת שיעורי PD ו-LGD משתנים בענפי המשק השונים ובתרחישים השונים, חשיפה לסיכונים שוק, בניית ההון העצמי ע"י רווחים מוגבלים המתאמים לתרחיש וחלוקת דיבידנד מתונה בחלק מהתרחישים. הלימות הון עצמי רובד 1 של הבנק נעה בטווח שבין 9.1% בתרחיש הקל ו-7.5% בתרחיש הקיצון (בהשוואה ל-8.9% ו-7.2% במועד המעקב הקודם), מאפשרת לבנק לספוג הפסדים בלתי-צפויים ותומכת ביציבותו לאורך המחזור הכלכלי. השיפור ביכולת ספיגת הכרית ההונית את תרחישי הקיצון מהווה גורם חיובי ותומך בדירוג.

מידורג צופה כי יחסי הלימות הון ישמרו על יציבות מסוימת ואף ימשיכו להשתפר בשוליים בטווח הזמן הקצר והבינוני כתוצאה מהגורמים הבאים: (1) רווחים צבורים; (2) המשך שינוי וניהול היקף ותמהיל נכסי הסיכון, תוך המשך שימוש בכלים להפחתת נכסי סיכון; (3) גידול של כ-4.0%-3.0% בהיקף נכסי הסיכון; (4) תרחיש הבסיס לוקח בחשבון אפשרות לחלוקת דיבידנד מתונה (עד 15% מהרווח הנקי) בטווח הקצר.

רווחיות הבנק חלשה יחסית לדירוג ומוגבלת על-ידי יעילות תפעולית נמוכה, למרות צפי להמשך שיפור בטווח הבינוני

רווחיות הבנק חלשה יחסית לדירוג ולקבוצת השוואה ומוגבלת על-ידי מבנה הוצאות קשיח יחסית, בדומה למערכת. שיעורי הרווחיות של הבנק מהווים משקולת לדירוג ואינם מהווים כרית ביטחון מספקת ביחס לדירוג הנוכחי באשר ליכולת ספיגת הפסדים שלו. הבנק מציג תשואה על הנכסים נמוכה למרות מגמת השיפור בה (ממוצע של כ-0.3% בשנים 2014-2016, לעומת כ-0.6% בממוצע קבוצת השוואה). זאת למרות שלבנק פוטנציאל הכנסות טוב עם מרווח פיננסי עודף לאורך זמן ביחס למתחרים העיקריים, אשר מוגבל ע"י שיעור הוצאות להפסדי אשראי גבוה ביחס לקבוצת השוואה למרות השיפור המתמשך באיכות התיק. בנוסף, לבנק יעילות תפעולית נמוכה, המהווה משקולת לרווחיות הבנק ולמרות מגמת השיפור בה כתוצאה ממהלכי התייעלות שביצע הבנק בשנים האחרונות (67% לחציון הראשון של 2017, נמוך ביחס לממוצע קבוצת השוואה כ-62%). פוטנציאל שיפור הרווחיות מוסיף להוות האתגר המרכזי של הבנק, בין היתר, בשל הסביבה העסקית המתגרת, כאשר, בדומה למערכת, גורמים רבים בצד ההכנסות הינם אקסוגניים לבנק. להערכת מידורג, הכלי המרכזי של הבנק לשיפור הרווחיות הינו המשך הטיפול במבנה הוצאות, זחילת השכר בחברות הקבוצה והפריון הנמוך לעובד, כאשר הצמיחה הצפויה בתיק האשראי צפויה לתרום לשיפור מסוים בהיקף הרווח. הבנק סיים לאחרונה יישום של תכנית התייעלות משמעותית, אשר במסגרתה פורשו כ-1,000 עובדים במהלך השנים 2014-2015, והחל במהלך שנת 2016 ביישום תכנית התייעלות נוספת הכוללת פרישה מוקדמת של כ-500 עובדים במהלך 5 השנים הקרובות (כ-300 מתוכם בשנת 2016). יישומה המוצלח של תכנית התייעלות בשנים 2014-2016, השתקפה בירידה ביחס ההוצאות לנכסים (2.5% בשנת 2016, לעומת 3.0% בשנת 2013), כאשר לבנק יש פוטנציאל להמשיך התייעלות, נוכח פרישה טבעית צפויה של עוד כ-500 עובדים לצד ביטול משרות של עובדים זמניים. סה"כ, החל משנת 2014 ועד לשנת 2021 צפוי הבנק לצמצם את כ"א בכ-2,000 משרות, המהוות כ-20%

מכ"א בקבוצה. כמו כן, במסגרת הסכם השכר הוקטן שיעור הטייס האוטומטי האפקטיבי בבנק סולו, אולם הוא עדיין צפוי להכביד על מבנה ההוצאות (סביר ביחס למערכת המקומית, אולם גבוה ביחס לאינפלציה הצפויה) ושופרה גמישות ההנהלה ביכולת ניהול כ"א ובפרט בנושא נידוד עובדים. יישום תכנית ההתייעלות וחתמת הסכם השכר החדש מצביעות בהמשך להערכתנו הקודמת על שיפור ביכולת הביצוע של הבנק ובתרבות הארגונית והינן חיוניות לשיפור כרית הרווחיות, בטווח הזמן הקצר והבינוני לאור המשך לחץ על בסיס ההכנסות. המשך התפתחותו של המודל העסקי של הבנק (מעבר לערוצים ישירים, אופטימיזציה של הסניפים, רכש וכ"א) נלקחה גם כן בתרחיש הבסיס של מידרוג ובפרט המשך התכנית לצמצום מצבת ושטחי הסניפים במקביל לפיתוח ערוצים ישירים. יש לציין, כי מיקוד הבנק בהתייעלות תפעולית ושיפור כרית הרווחיות, כי שמפורט בתוכניתו האסטרטגית מהווים נקודה חיובית בדירוג, כאשר לבנק פוטנציאל התייעלות לא מבוטל, כאמור.

להערכת מידרוג, למרות תכנית ההתייעלות האמורה, יחסי הרווחיות של הבנק לאורך המחזור הכלכלי יותרו נמוכים יחסית לדירוג, כאשר תשואת הליבה על נכסי הסיכון והתשואה על הנכסים צפויות לנוע לאורך המחזור הכלכלי בטווח של 1.3%-1.5% ו-0.3%-0.5% בהתאמה.

ההנחות המרכזיות במסגרת תרחיש הבסיס של מידרוג לגבי רווחיות הבנק הן: (1) צמיחה בתיק האשראי בשיעור שנתי של 4%-5%, בעיקר אל מול בסיס הלקוחות הקיים. תחרות גבוהה בסקטור העסקי והמשך תחרות בסקטור הקמעונאי; (2) המשך סביבת ריבית נמוכה לפחות עד לרבעון השלישי של שנת 2018 ועלייה איטית לאחר מכן הגוזרת המשך לחץ על המרווח הפיננסי, לצד המשך התמקדות באשראי הקמעונאי והאשראי לעסקים קטנים, המאופיינים ברווחיות טובה יותר; (3) הפסדי אשראי בשיעור של 0.4%-0.5%, כנזכר לעיל; (4) המשך זחילת בסיס ההוצאות ("טייס אוטומטי"), עליית שכר חד פעמית בשנת 2018 ומענק מבוסס ביצועים בהתאם להסכמי השכר בחברות הקבוצה והסכם השכר החדש בבנק דיסקונט, נלקחו בחשבון לצד השפעה מקזזת של צמצום מס' המשרות בהתאם לתכנית ההתייעלות וצמצום הוצאות בגין ניהול מערך הסינוף, כמתואר לעיל. בתרחיש זה, תשואת הליבה על נכסי הסיכון והתשואה על הנכסים צפויות לעמוד להערכתנו על כ- 1.5% ו-0.5%, בהתאמה בטווח הזמן של ה-12 החודשים הקרובים.

נחיתות מבנית

בהתאם למתודולוגיה של מידרוג דירוג החוב הנחות של הבנק ביחס לאיתנות הפיננסית הפנימית מותאם לפי המאפיינים הספציפיים של מכשירי החוב השונים ומיקומם על סולם שבין חוב להון - בדגש על מידת הנדחות של המכשירים השונים ומנגנוני ספיגת הפסדים, באם יש. בנוסף נבחנת הסבירות שמכשירים אלו ייהנו מתמיכה חיצונית.

תמיכת מדינה

דירוג הפיקדונות והחוב הבכיר זוכים להטבה של 2 רמות דירוג (נוטשים) מעל הערכת האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק, בהתאם למודל ה-JDA של מידרוג ומוצבים על דירוג של Aa1.il. הטבה זו נגזרת מהערכתנו להסתברות גבוהה לתמיכה חיצונית בבנק במידת הצורך, נוכח היותו בעל חשיבות מערכתית, חיוני לתפקודה השוטף של הכלכלה הישראלית ובשל הסתברות גבוהה לסיכון הדבקה בתוך המערכת המקומית. בנוסף, מדינת ישראל הוכיחה בעבר נכונות לתמיכה בבנקים כושלים ואנו לא מניחים שינוי במדיניות זו לגבי פיקדונות וחוב בכיר.

דירוג החוב הנחות הקיים בבנקים שאינו אגרות חוב בעלות מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) מוסיף אף הוא ליהנות מהנחת תמיכה גבוהה מצד המדינה. בישראל לא נצפה שינוי משמעותי בפרדיגמת התמיכה המערכתית לאורך השנים האחרונות. עד כה, הרגולטורים בישראל לא נאלצו להתמודד עם תרחיש לחץ משמעותיים במערכת הבנקאות ובניגוד לאזורים אחרים בעולם, לא בוצעה חקיקה ולא ניתנו הוראות שעלולות להשתמע כי חל שינוי בסיכון של החוב הנחות מנקודת מבט משפטית. כאשר, להבנתנו המלצות הועדה לטיפול בבנקים כושלים לא צפויות להכיל כפיית הפסדים (Bail-In) על חובות נחותים ישנים¹ (אינם מוכרים לצורך באזל III), גם מתוך רצון לשימור אמון הציבור, אשר השקיע בעבר במכשירים אלה מתוך הנחת תמיכה ובשל היות אגרות החוב בעלות מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) כלי הגיוס היחיד של חוב נחות בעתיד לבוא, תוך פירעון עיתי של החובות הישנים.

בנוסף, יש לציין, כי הנחת התמיכה החיצונית לאורך כל מבנה ההתחייבויות (ללא CoCo's) מבוססת על הסיבות הבאות: חשיבות גבוהה של המערכת הבנקאית לכלכלה המקומית ולמערך התשלומים והצורך בשמירת יציבותה; ריכוזיות הגבוהה של המערכת הבנקאית

והפיננסית; קישוריות גבוהה יחסית בין המערכת הבנקאית לגופים מוסדיים; היותה של המערכת הפיננסית המקומית ספק אשראי מרכזי לממשלה; אי-ודאות מסוימת בנוגע להתנהגות ואמון בעלי החוב השונים ביחס לכפיית הפסדים קרוב לנקודת הכשל בהיעדר ניסיון קודם.

שיקולים עיקריים לדירוג כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים

דירוג כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים (המוכרים לצורך באזל III) מתבסס על הערכת האיתנות הפיננסית הפנימית (BCA) של הבנק, אשר הינה עוגן לדירוג יתר התחייבויות הבנק ומגלמת את יכולת הבנק לשרת את התחייבויותיו באופן עצמאי. קרי, לפני הנחת תמיכת מדינה. כך, האיתנות הפיננסית הפנימית משקפת את הסיכון לכשל של הבנק ולכן תופסת בצורה הטובה ביותר את הטריגר החוזי. מידרוג מבצעת התאמות לדירוג סיכון האשראי של כתבי ההתחייבות הנדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים לפי מאפייניו הספציפיים ומיקומו על סולם שבין חוב להון - בהתחשב במידת הנחיות של המכשיר, מנגנוני ספיגת הפסדים הכלולים במכשיר ואי-הודאות בנוגע להפעלתם (בטריגר החוזי או לפי שיקול הדעת של המפקח על הבנקים).

מידרוג אינה מניחה תמיכת מדינה בכתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים. דירוג חובות נחותים המוכרים לצורך באזל III (לא משנה באיזה רובד) לא ייהנו להערכתנו מתמיכת מדינה, כאמור וישאו בהפסדים במידת הצורך.

דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים של הבנק נמוך ברמת דירוג (נוטש) אחת מהערכת האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק (aa3.il), ונמוך בשלוש רמות דירוג (נוטשים) מדירוג הפיקדונות של הבנק (Aa1.il), ומגלם את הערכתנו למידת הסיכון הטמונה במכשיר ביחס לאיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק. הורדת רמת דירוג (נוטש) אחת ביחס לאיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק מגלמת את הנחיות המבנית ביחס ליתר התחייבויות הבנק (למעט ההון העצמי ומכשירים ברובד 1) ומנגנון ספיגת הפסדים החוזי. בהתחשב בהערכת האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק והלימות ההון הקיימת והצפויה להערכת מידרוג, אי-הודאות לגבי סבירות ההגעה לנקודת "אי הקיימות" הינה נמוכה ולכן לא גולמה בהורדת רמת דירוג (נוטש) נוספת.

אופק הדירוג

גורמים אשר יכולים להוביל להעלאת הדירוג:

- שיפור משמעותי ברמת הרווחיות ויציבותה לאורך זמן
- הקטנה משמעותית של ריכוזיות לווים וענפית

גורמים אשר יכולים להורדת הדירוג:

- פגיעה במעמד הבנק במפת הבנקאות המקומית
- שחיקה בכריות הרווחיות וההון

אודות הבנק

בנק דיסקונט לישראל בע"מ הינו בנק מסחרי, המספק שירותי בנקאות מגוונים בישראל ובחול"ל ללקוחות קמעונאיים, עסקיים ומסחריים. לבנק חברות בנות ומוחזקות, בישראל ובחול"ל, המהוות יחד את קבוצת דיסקונט. קבוצת דיסקונט היא הקבוצה הבנקאית הרביעית בגודלה במונחי סך נכסים. פעילות קבוצת דיסקונט בישראל מתבצעת באמצעות רשת סניפים בפרסיה ארצית. הבנק מחזיק חברה בנקאית בבעלות מלאה, בנק מרכנתיל דיסקונט וכן מחזיק בפעילות בנקאית בחול"ל, המתבצעת באמצעות IDB ניו-יורק, בנק מסחרי המתמקד בתחום הבנקאות המסחרית (Middle Market) בארה"ב. חברות בנות נוספות הן: דיסקונט קפיטל בע"מ (100%), זרוע הקבוצה בתחום ההשקעות הריאליות ופעילות חיתום; תכלית דיסקונט ניהול תיקים (100%) זרוע העוסקת בניהול השקעות עבור לקוחות פרטיים וחברות. פעילות הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעת באמצעות החזקה (71.8%) בחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כא"ל). הבנק בבעלות הציבור, ללא גרעין שליטה החל משנת 2013.

כתבי ההתייבות הנדחים ואגרות החוב במחזור המדורגות על ידי מידרוג:

מועד פירעון סופי	אופק דירוג	דירוג	מספר נייר ערך	סדרה
31/03/2018	יציב	Aa2.il	7480015	*א
30/11/2019	יציב	Aa2.il	7480023	*ב
29/10/2022	יציב	Aa2.il	7480049	*ד
07/03/2019	יציב	Aa2.il	7480031	*ה
01/01/2106	יציב	A1.il (hyb)	6910095	א
01/01/2106	יציב	A1.il (hyb)	6910111	ב
10/06/2022	יציב	Aa2.il	6910129	י
10/06/2022	יציב	Aa2.il	6910137	יא
10/01/2027	יציב	A1.il (hyb)	6910160	יב

* הונפקו על ידי דיסקונט מנפיקום בע"מ (חברת בת של הבנק) ותמורתם הופקדה בבנק

דוחות קשורים

[בנק דיסקונט בע"מ - עדכון פעולת דירוג - ינואר 2017](#)

[בנק דיסקונט בע"מ - פעולת דירוג - דצמבר 2016](#)

[בנק דיסקונט בע"מ - מעקב, דצמבר 2016](#)

[מתודולוגיה לדירוג בנקים - דוח מתודולוגי, פברואר 2016](#)

[מודל לניתוח חדלות פירעון משותפת \(JDA\), מרץ 2016](#)

[סולמות והגדרות הדירוג של מידרוג](#)

הדוחות מפורסמים באתר מידרוג www.midroog.co.il

מידע כללי

07.11.2017	תאריך דוח הדירוג:
08.01.2017	התאריך האחרון שבו בוצע עדכון הדירוג:
22.12.2015	התאריך שבו פורסם הדירוג לראשונה:
בנק דיסקונט לישראל בע"מ	שם יוזם הדירוג:
בנק דיסקונט לישראל בע"מ	שם הגורם ששילם עבור הדירוג:

מידע מן המנפיק

מידרוג מסתמכת בדירוגיה בין השאר על מידע שהתקבל מגורמים מוסמכים אצל המנפיק.

סולם דירוג להערכת אשראי בסיסית - (BCA) Baseline Credit Assessment

aaa.il	מנפיקים או הנפקות המוערכים aaa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, איתנות פיננסית פנימית או בלתי תלויה (עצמאית), הגבוהה ביותר יחסית למנפיקים מקומיים אחרים, בהיעדר כל אפשרות לתמיכה חיצונית מחברה קשורה או מהמדינה.
aa.il	מנפיקים או הנפקות המוערכים aa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, איתנות פיננסית פנימית או בלתי תלויה (עצמאית), גבוהה מאוד יחסית למנפיקים מקומיים אחרים, בהיעדר כל אפשרות לתמיכה חיצונית מחברה קשורה או מהמדינה.
a.il	מנפיקים או הנפקות המוערכים a.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, איתנות פיננסית פנימית או בלתי תלויה (עצמאית), גבוהה יחסית למנפיקים מקומיים אחרים, בהיעדר כל אפשרות לתמיכה חיצונית מחברה קשורה או מהמדינה.
baa.il	מנפיקים או הנפקות המוערכים baa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, איתנות פיננסית פנימית או בלתי תלויה (עצמאית), בינונית למנפיקים מקומיים אחרים, בהיעדר כל אפשרות לתמיכה חיצונית מחברה קשורה או מהמדינה והם עלולים להיות בעלי מאפיינים ספקולטיביים מסוימים.
ba.il	מנפיקים או הנפקות המוערכים ba.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, איתנות פיננסית פנימית או בלתי תלויה (עצמאית), חלשה יחסית למנפיקים מקומיים אחרים, בהיעדר כל אפשרות לתמיכה חיצונית מחברה קשורה או מהמדינה והם בעלי מאפיינים ספקולטיביים.
b.il	מנפיקים או הנפקות המוערכים b.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, איתנות פיננסית פנימית או בלתי תלויה (עצמאית), חלשה מאוד יחסית למנפיקים מקומיים אחרים, בהיעדר כל אפשרות לתמיכה חיצונית מחברה קשורה או מהמדינה והם בעלי מאפיינים ספקולטיביים משמעותיים.
caa.il	מנפיקים או הנפקות המוערכים caa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, איתנות פיננסית פנימית או בלתי תלויה (עצמאית), חלשה ביותר למנפיקים מקומיים אחרים, בהיעדר כל אפשרות לתמיכה חיצונית מחברה קשורה או מהמדינה והם בעלי מאפיינים ספקולטיביים משמעותיים ביותר.
ca.il	מנפיקים או הנפקות המוערכים ca.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, איתנות פיננסית פנימית או בלתי תלויה (עצמאית), חלשה באופן קיצוני, בהיעדר כל אפשרות לתמיכה חיצונית מחברה קשורה או מהמדינה והם קרובים מאוד למצב של כשל פירעון עם סיכויים כלשהם להחזר קרן וריבית.
c.il	מנפיקים או הנפקות המוערכים c.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, איתנות פיננסית פנימית או בלתי תלויה (עצמאית), החלשה ביותר, בהיעדר כל אפשרות לתמיכה חיצונית מחברה קשורה או מהמדינה ובדרך כלל הם במצב של כשל פירעון עם סיכויים קלושים להחזר קרן וריבית.

הערה: מידרוג משתמשת במשתנים מספריים 1,2,3 בכל אחת מקטגוריות הדירוג מ-aa.il ועד caa.il. המשתנה '1' מציין שאגרת החוב מצויה בקצה העליון של קטגורית הדירוג שאליה היא משתייכת, המצוינת באותיות. המשתנה '2' מציין שהיא נמצאת באמצע קטגורית הדירוג ואילו המשתנה '3' מציין שאגרת החוב נמצאת בחלק התחתון של קטגורית הדירוג, שלה, המצוינת באותיות.

סולם דירוג מקומי לזמן ארוך

Aaa.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Aaa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי גבוה ביותר יחסית למנפיקים מקומיים אחרים.
Aa.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Aa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי גבוה מאד יחסית למנפיקים מקומיים אחרים.
A.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים A.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי גבוה יחסית למנפיקים מקומיים אחרים.
Baa.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Baa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי בינוני יחסית למנפיקים מקומיים אחרים והם עלולים להיות בעלי מאפיינים ספקולטיביים מסוימים.
Ba.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Ba.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי חלש יחסית למנפיקים מקומיים אחרים והם בעלי מאפיינים ספקולטיביים.
B.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים B.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי חלש מאוד יחסית למנפיקים מקומיים אחרים והם בעלי מאפיינים ספקולטיביים משמעותיים.
Caa.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Caa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי חלש ביותר יחסית למנפיקים מקומיים אחרים והם בעלי מאפיינים ספקולטיביים משמעותיים ביותר.
Ca.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Ca.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי חלש באופן קיצוני והם קרובים מאוד למצב של כשל פירעון עם סיכויים כלשהם להחזר קרן וריבית.
C.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים C.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי החלש ביותר ובדרך כלל הם במצב של כשל פירעון עם סיכויים קלושים להחזר קרן וריבית.

הערה: מידרוג משתמשת במשתנים מספריים 1,2,3 בכל אחת מקטגוריות הדירוג מ-Aa.il ועד Caa.il המשתנה '1' מציין שאגרת החוב מצויה בקצה העליון של קטגוריית הדירוג שאליה היא משתייכת, המצוינת באותיות. המשתנה '2' מציין שהיא נמצאת באמצע קטגוריית הדירוג ואילו המשתנה '3' מציין שאגרת החוב נמצאת בחלק התחתון של קטגוריית הדירוג שלה, המצוינת באותיות.

סולם דירוג מקומי לזמן קצר

P-1.il	מנפיקים המדרגים Prime-1.il הינם, על פי שיפוטת של מידרוג, בעלי יכולת טובה מאוד לעמוד בהתחייבויותיהם לטווח קצר יחסית למנפיקים מקומיים אחרים.
P-2.il	מנפיקים המדרגים Prime-2.il הינם, על פי שיפוטת של מידרוג, בעלי יכולת טובה לעמוד בהתחייבויותיהם לטווח קצר יחסית למנפיקים מקומיים אחרים.
P-3.il	מנפיקים המדרגים Prime-3.il הינם, על פי שיפוטת של מידרוג, בעלי יכולת בינונית לעמוד בהתחייבויותיהם לטווח קצר יחסית למנפיקים מקומיים אחרים.
NP.il	מנפיקים המדרגים Not Prime.il אינם משתייכים לאף אחת מקטגוריות ה- Prime

הקשר בין סולם הדירוג לזמן הארוך לבין סולם הדירוג לזמן הקצר

הטבלה שלהלן מפרטת את דירוגי הזמן הארוך המתאימים לדירוגי הזמן הקצר, ככל שדירוגי הזמן הארוך קיימים⁷

דירוג זמן ארוך	דירוג זמן קצר
Aaa.il	Prime-1.il
Aa1.il	
Aa2.il	
Aa3.il	
A1.il	
A2.il	
A3.il	Prime-2.il
Baa1.il	
Baa2.il	
Baa3.il	Prime-3.il
Ba1.il, Ba2.il, Ba3.il	NotPrime
B1.il, B2.il, B3.il	
Caa1.il, Caa2.il, Caa3.il	
Ca.il	
C.il	

⁷ דירוגי זמן קצר במימון מובנה, מבוססים בדרך כלל על הדירוג לזמן קצר של מעמיד הנזילות לעסקה או על הערכת תזרים המזומנים הפנוי לפירעון ההתחייבות המדורגת.

© כל הזכויות שמורות לחב' מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג").

למידרוג יש זכויות יוצרים במסמך זה, לרבות בפסקה זו, והינו מוגן על ידי זכויות יוצרים ודיני הקניין הרוחני. אין להעתיק, לצלם, לשנות, להפיץ, לשכפל, לתרגם או להציג מסמך זה למטרה כלשהי, מסחרית או אחרת, ללא הסכמת מידרוג מראש ובכתב.

אזהרה הנוגעת למגבלות הדירוג ולסיכונים הסתמכות על דירוג וכן אזהרות והסתייגויות בנוגע לפעילות של מידרוג בע"מ ולמידע המופיע באתר האינטרנט שלה.

דירוגי מידרוג ו/או פרסומיה הנם בגדר חוות דעת סובייקטיביות, הנכונים למועד פרסומם (וכל עוד מידרוג לא שינתה את הדירוג או הפסיקה אותו) ביחס לסיכון האשראי היחסי העתידי של ישויות, ביחס להתחייבויות אשראי, לחובות ו/או למכשירים פיננסיים דמויי חוב. פרסומי מידרוג יכולים לכלול גם הערכות המבוססות על מודלים כמותיים של סיכונים אשראי, וכן חוות דעת נלוות ששימשו אותה בתהליך הדירוג. דירוגי מידרוג ופרסומיה אינם מהווים הצהרה בדבר נכונותן של עובדות במועד הפרסום או בכלל. מידרוג עושה שימוש בסולמות דירוג לשם מתן הערכות יחסיות של סיכונים אשראי ו/או של ישויות ו/או מכשירים פיננסיים בהתאם להגדרות המפורטות בסולם עצמו. יובהר כי הבחירה בסימול כמשקף סיכון אשראי משקפת אך ורק הערכה יחסית של סיכון זה. מידרוג מגדירה סיכון אשראי כסיכון לפיו ישות עלולה שלא לעמוד בהתחייבויותיה החוזיות הפיננסיות למועד פירעון, וכן כל הפסד כספי משוער במקרה של כשל פירעון. דירוגי מידרוג אינם מתייחסים לכל סיכון אחר, כגון סיכון המתייחס לנזילות, לערך השוק, לשינויים בשערי ריבית, לתנודתיות מחירים או לכל גורם אחר המשפיע על שוק ההון.

הדירוגים המונפקים על ידי מידרוג ו/או פרסומיה אינם מהווים המלצה לרכישה, החזקה ו/או מכירה של אגרות חוב ו/או מכשירים פיננסיים אחרים ו/או כל השקעה אחרת ו/או להימנעות מכל אחת מפעולות אלו.

כמו כן, הדירוגים המונפקים על ידי מידרוג ו/או פרסומיה אינם מהווים ייעוץ השקעות או ייעוץ פיננסי, וכן אין בהם משום התייחסות להתאמה של השקעה כלשהי למשקיע מסוים או המלצה להשקעה מכל סוג שהוא בהסתמך על הדירוג. מידרוג מנפיקה דירוגים תחת ההנחה שכל העושה שימוש במידע המפורט על ידה ובדירוגים וכל משקיע יקוט זהירות ראוי ויבצע את כל הבדיקות המתאימות והנדרשות בעצמו ו/או באמצעות אנשי מקצוע המוסמכים לכך, על מנת להעריך בעצמו את הכדאיות של כל השקעה בכל מכשיר פיננסי שהינו שוקל לרכוש, להחזיק או למכור. על כל משקיע להסתייע בייעוץ מקצועי בקשר עם השקעותיו, עם הדין החל על ענייניו ו/או עם כל עניין מקצועי אחר. כל דירוג או חוות דעת אחרת שמעניקה מידרוג צריכה להישקל כמרכיב בודד בכל החלטת השקעה הנעשית על ידי משתמש במידע הכלול במסמך זה או על ידי מי מטעמו ועל ידי כל משקיע, ובהתאם לכך, כל משתמש במידע הכלול בדירוגי מידרוג ו/או בפרסומיה ו/או באמור במסמך זה וכל משקיע חייב ללמוד ולבצע הערכה של כדאיות השקעה מטעמו לגבי כל מניפק, ערב, אגרת חוב או מכשיר פיננסי אחר שבכונתו להחזיק, לרכוש או למכור. "משקיע" - משקיע במכשיר פיננסי שנקבע לגביו דירוג או במכשיר פיננסי של תאגיד מדורג.

כל המידע הכלול בדירוגי מידרוג ו/או בפרסומיה, ואשר עליו היא הסתמכה (להלן: "המידע"), נמסר למידרוג על ידי מקורות מידע הנחשבים בעיניה אמינים, ובין השאר על ידי הישות המדורגת, מידרוג איננה אחראית לנכונותו והוא מובא כפי שהוא נמסר על ידי אותם מקורות מידע. מידרוג נוקטת בכל האמצעים הסבירים להבנתה כדי שהמידע יהיה באיכות ובהיקף מספקים וממקורות הנחשבים בעיניה אמינים, לרבות תוך הסתמכות על מידע שהינה מקבלת מצדדים שלישיים בלתי תלויים, אם וכאשר הדבר מתאים, אולם מידרוג איננה גוף המבצע ביקורת ולכן היא איננה יכולה לאמת או לתקף את המידע.

סקירות כלליות אשר מפורסמות על ידי מידרוג אינן מיועדות לשמש הערכה של השקעה כלשהי, אלא לשם העברת ידע כללי ו/או נתונים המצויים בחזקת מידרוג, במגבלות האמור לעיל לגבי המידע ששימש בהכנתן. אין באמור בסקירות אלה כדי להוות חלק ממתודולוגיה על פיה עובדת מידרוג. מידרוג רשאית לסטות מן האמור בסקירה כללית ולשנות את עמדתה לגבי האמור בה בכל עת. אין לראות, להתייחס או להסתמך על האמור בסקירה כללית כאל חוות דעת או ייעוץ מכל סוג שהוא. סקירה כללית איננה מהווה חלק מהמתודולוגיה המקצועית של מידרוג, היא משקפת את דעתו האישית של כתוב המסמך ואיננה משקפת בהכרח את דעתה של מידרוג.

בכפוף לאמור בכל דין, מידרוג, דירקטורים שלה, נושאי המשרה שלה, עובדי החברה ו/או כל מי מטעמה שיהיה מעורב בדירוג, לא יהיו אחראים מכוח הדין כלפי כל אדם ו/או ישות, בגין כל נזק ו/או אובדן ו/או הפסד, כספי או אחר, ישיר, עקיף, מיוחד, תוצאתי או קשור, אשר נגרם באופן כלשהו או בקשר למידע או לדירוג או להליך הדירוג, לרבות בשל אי מתן דירוג, גם אם נמסרה להם או למי מטעמם הודעה מראש בדבר האפשרות להתרחשותו של נזק או אובדן או הפסד כאמור לעיל, לרבות, אך לא רק, בגין: (א) כל אובדן רווחים, לרבות בשל אובדן הזדמנויות השקעה אחרות; או (ב) כל הפסד או נזק הנגרם כתוצאה מהחזקה ו/או רכישה ו/או מכירה של מכשיר פיננסי, בין אם הוא היה נשוא דירוג אשראי מסוים שהונפק על ידה של מידרוג ובין אם לאו; (ג) כל הפסד ו/או אובדן ו/או נזק, אשר נגרמו, בין השאר אך לא רק, כתוצאה או בקשר עם רשלנות (להוציא מרמה, פעולה בזדון או פעולה אחרת שהדין אינו מתיר לפטור מאחריות בגינה), מצדם של דירקטורים, נושאי משרה, עובדים ו/או מי מטעמה של מידרוג, בין אם היתה מודעת ובין אם לאו, בין במעשה ובין במחדל.

מידרוג מצהירה בזאת, שרוב המנפיקים של המכשירים הפיננסיים המדורגים על ידה או שבקשר עם הנפקתם נערך הדירוג, התחייבו לשלם למידרוג עבור הדירוג, טרם ביצוע הדירוג. מידרוג מקיימת מדיניות ונהלים ביחס לעצמאות הדירוג ותהליכי הדירוג.

מידרוג הינה חברת בת של מודי'ס Moody's (להלן: "מודי'ס"), המחזיקה ב-51% ממניות מידרוג. יחד עם זאת, תהליכי הדירוג של מידרוג הינם עצמאיים ונפרדים מאלה של מודי'ס, ואינם כפופים לאישורה של מודי'ס. למידרוג יש מדיניות ונהלים משלה וועדת דירוג עצמאית בשיקול דעתה ובהחלטותיה.

דירוג שמידרוג הנפיקה עשוי להשתנות כתוצאה משינויים במידע שעליו התבסס הדירוג ו/או כתוצאה מקבלת מידע חדש ו/או מכל סיבה אחרת. עדכונים ו/או שינויים בדירוגים מופיעים באתר האינטרנט של מידרוג שכתובתו: <http://www.midroog.co.il>. כמו כן, ניתן לפנות לאתר לשם קבלת מידע נוסף על נהלי מידרוג ו/או על עובדות ועדת הדירוג שלה.